

▶ 3 - 10/2020

ამკარა წარმომადგენლობა გარიგებაში (apparent authority)

თუკი კომპანია კლიენტთან ურთიერთობას ამყარებს მესამე პირის მეშვეობით, მაშინ დადებული გარიგების მხარე ხდება კომპანია, თუკი მისმა მოქმედებებმა კლიენტს კეთილსინდისიერად შეუქმნა ამგვარი მოლოდინი, მიუხედავად იმისა, რომ მესამე პირი არც კომპანიის თანამშრომელია და მასზე არც სპეციალური მინდობილობაა გაცემული.

(ავტორის სახელმძღვანელო წინადადება)

სკ-ის 104 II მუხლი

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს 2018 წლის 31 ივლისის განჩინება № ას-1145-1065-2017

I. ფაქტობრივი გარემოებები

მოსარჩელემ საკუთარ სახლში ჩაატარა გადახურვის სამუშაოები, რაშიც მოპასუხეს გადაუხადა შესაბამისი ანაზღაურება. თუმცა, გარკვეული დროის გასვლის შემდგომ აღმოჩნდა, რომ სამუშაოები ნაკლოვანი იყო, რამდენადაც გადახურვაში მაინც აღწევდა ატმოსფერული ნალექი (წვიმა). მოსარჩელემ მოპასუხისგან მოითხოვა ნაკლის აღმოფხვრა, რაც არ იქნა დაკმაყოფილებული. შესაბამისად, მოსარჩელემ თავად გამოასწორა ნაკლი, თავიდან გააკეთა გადახურვა და მოპასუხისგან მოითხოვა ნაკლის გამოსწორებაზე განუელი ხარჯების ანაზღაურება. მოპასუხემ (კომპანია) სარჩელი არ ცნო და განმარტა, რომ მას მოსარჩელესთან სახელშეკრულებო ურთიერთობა არ დაუმყარებია. მოპასუხის მითითებით სახელშეკრულებო ურთიერთობა დამყარდა მოსარჩელესა და ფიზიკურ პირს შორის, რომელთანაც, მართალია, მოპასუხე თანამშრომლობს (პერიოდულად იღებს მისგან მომსახურებას ტექნიკური ნახაზების შედგენის, სამუშაოების დაგეგმვის და მათი შესრულების სფეროში), თუმცა მის

მაგივრად პასუხს არ აგებს დადებულ ხელშეკრულებაზე. პირველი ინსტანციის სასამართლომ მოთხოვნა დააკმაყოფილა, რაც ძალაში იქნა დატოვებული სააპელაციო სასამართლოს მიერაც. სასამართლომ დადგენილად მიიჩნია ის ფაქტი, რომ მოსარჩელემ სახელშეკრულებო ურთიერთობა დაამყარა კომპანიასთან (რაც დასტურდებოდა ზედნადებით); ასევე, ფიზიკური პირი, რომელზეც მოპასუხე მიუთითებდა, თანამშრომლობდა მოპასუხე კომპანიასთან და მასალის მოსარჩელისათვის მიწოდება, სწორედ, აღნიშნულმა პირმა განახორციელა მოპასუხისვე კუთვნილი ავტომანქანით. შესაბამისად, ჩაითვალა, რომ მოსარჩელემ მოპასუხესთან სახელშეკრულებო ურთიერთობა დაამყარა მოპასუხის თანამშრომლის/წარმომადგენლის მეშვეობით.

II. სასამართლო მსჯელობის შეჯამება

უზენაესმა სასამართლომ საკასაციო საჩივარი დაუშვებლად ცნო და ძირითადად დაეთანხმა ქვედა ინსტანციის სასამართლოთა განმარტებებს. საკასაციო სასამართლომ მიუთითა, რომ სახელშეკრულებო ურთიერთობა მოსარჩელესა და მოპასუხეს შორის დამყარდა. აღნიშნულ ურთიერთობაში მოპასუხე წარმოდგენილი იყო სწორედ იმ ფიზიკური პირით, რომელსაც მოპასუხე ხელშეკრულების მხარედ ასახელებდა (მიუხედავად იმისა, რომ არ არსებობდა მასზე გაცემული მინდობილობა ან უფლებამოსილების მიმნიჭებელი სხვა დოკუმენტი). უზენაესმა სასამართლომ მიუთითა სკ-ის 104 II მუხლზე და განმარტა, რომ მოპასუხისა და მის მიერ დასახელებული ფიზიკური პირის მოქმედებებმა მოსარჩელეს კეთილსინდისიერად აფიქრებინა, რომ მას ურთიერთობა ჰქონდა კომპანიასთან და არა უშუალოდ სამუშაოების განმახორციელებელ ფიზიკურ პირთან.

გონა ოყრეშიძე

► 4 - 10/2020

სუბნარმომადგენლობა

საკუთარ თავთან გარიგების დადებას უთანაბრდება ისეთი შემთხვევები, როცა კომპანიას გარიგებაში წარმოადგენს პირი კომპანიის დირექტორის მიერ გაცემული მინდობილობის საფუძველზე, ხოლო მეორე მხარეს წარმოადგენს კომპანიის დირექტორის ან მეორე მხარე არის კომპანიის დირექტორის ახლო ნათესავი.

(ავტორის სახელმძღვანელო წინადადება)

სკ-ის 114-ე მუხლი

თბილისის საქალაქო სასამართლოს 2017 წლის 31 ივლისის გადაწყვეტილება №2/8248-15

I. ფაქტობრივი გარემოებები

მოსარჩელე კომპანიამ გაასხვისა თავის საკუთრებაში არსებული ხუთი კომერციული ფართი. საქმეში სადავო იყო ორი გარიგება. ორივე შემთხვევაში ფართების შემძენი იყო მოსარჩელე კომპანიის ყოფილი დირექტორის ოჯახის წევრი (დედა). ერთი ხელშეკრულების დადებასას კომპანიას წარმოადგენდა ფიზიკური პირი (დირექტორის მოადგილე), რომელსაც წარმომადგენლობის უფლებამოსილება მიანიჭა კომპანიის ყოფილმა დირექტორმა, ხოლო შემძენს წარმოადგენდა კომპანიის ყოფილი დირექტორი. მეორე გარიგებაც დაიდო ანალოგიურად, თუმცა იმ განსხვავებით, რომ შემძენი წარმომადგენლის გარეშე, თავად აწერდა ხელს ხელშეკრულებას. კომპანია მიუთითებდა, რომ ყოფილმა დირექტორმა კომპანიის ინტერესების სანინააღმდეგოდ და პარტნიორებთან შეუთანხმებლად, მოჩვენებითად გააფორმა ხელშეკრულება საკუთარი ოჯახის წევრთან და საბაზროზე დაბალ ფასად მიითვისა კომპანიის ქონება. ერთ-ერთ არგუმენტად მოსარჩელე იმასაც ასახელებდა, რომ, ფაქტობრივად, მოპასუხემ საკუთარ თავთან დადო გარიგება, ვინაიდან მოქმედებდა, როგორც მყიდველის წარმო-

მადგენელი და, ასევე, გამყიდველის წარმომადგენელსაც თავად მიანიჭა უფლებამოსილება. შესაბამისად, კომპანია ითხოვდა ფართების ნაყიდობის ხელშეკრულების ბათილად ცნობას, მათ ვინდიკაციას და მზაობას გამოთქვამდა თავადაც უკან დაებრუნებინა მიღებული თანხა. მოპასუხემ მოთხოვნა არ ცნო და განმარტა, რომ გარიგება არც მოჩვენებითი ყოფილა და არც საკუთარ თავთან დადებული: შემძენმა მართლაც გადაიხადა ქონების საფასური (რაც უდავო იყო) და, ასევე, გამყიდველს წარმოადგენდა არა მოპასუხე, არამედ სხვა პირი, ხოლო, მეორე გარიგებისას ყოფილი დირექტორი არც მყიდველის წარმომადგენელი ყოფილა.

II. სასამართლო მსჯელობის შეჯამება

სასამართლომ დადგინილად მიიჩნია ის გარემოება, რომ მოპასუხემ (მოსარჩელის კომპანიის ყოფილი დირექტორი) გარიგება დადო საკუთარ თავთან, რისი სპეციალური უფლებამოსილებაც მას არ გააჩნდა. სასამართლომ მიუთითა სკ-ის 114-ე მუხლზე, რომელიც თანხმობის გარეშე კრძალავს წარმომადგენლის მიერ წარმოდგენილი პირის სახელით გარიგების დადებას საკუთარ თავთან თავისი ან მესამე პირის სახელით. სადავო შემთხვევაში კომპანიის ყოფილი დირექტორი წარმოადგენდა მყიდველს, თუმცა არც თავად იყო გამყიდველი და არც სადავო გარიგებაში მონაწილეობდა, როგორც გამყიდველის წარმომადგენელი, ხოლო მეორე შემთხვევაში იგი მყიდველის წარმომადგენელიც არ ყოფილა. აღნიშნული შემთხვევა საინტერესოდ შეაფასა თბილისის საქალაქო სასამართლომ და განმარტა, რომ სადავო გარიგების დადებისას ადგილი ქონდა „სუბნარმომადგენლობას“ - გამყიდველს გარიგებაში წარმოადგენდა ყოფილი დირექტორის მოადგილე, თუმცა ყოფილი დირექტორის მიერვე გაცემული მინდობილობის საფუძველზე, რაც, სასამართლოს შეფასებით, ნიშნავდა იმას, რომ, ფაქტობრივად, კომპანიას წარმოადგენდა ყოფილი დირექტორი. შესაბამისად, სასამართლომ განმარტა, რომ ამგვარი შემთხვევა უთანაბრდება გარიგების საკუთარ თავთან დადებას. იგივე შეფასება გააკეთა სასამართლომ მეორე